

Jems viyaan nyéngaa Taale ani kundi ma vé

Jems viyaan ani nyéngaa némaamba yéku kundi wa kwaakéskwa, yéku yapatéké. Jems Gotna du dakwat wa yakwasnyéndékwa, yéku yapatémba yaténdarénngé. Dé némaamba gwaaménja kundi wa wandékwa, du dakwa vékwe yéku mawulé kéraate vékusékte déku kundiké kurkale vékulakandarénngé.

Jems anga némaanmba wandékwa, “Du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate katik baka yaréké daré. De nak du dakwat yéku yapaté ma yandaru. Yandaru wani musé wa wakwasnyéké yakwa, de apamama yate Jisaské yékunmba vékulakandakwanngé.” Naandékwa.

¹ Wuné Jems ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Wuné Got, nana Néman Du Jisas Krais waak, déku jémbaa yakwa du a. Guné Israel du dakwa téte guna gwalepange yaasékatake ye ani képmaana nak taalémba téngunéngwa. Gunéké yéku mawulé vékute wa ani nyéngaa viyaatakawutékwa.

Vakmi nanéké yaandu nané yéku mawulé ma vékukwak

² Jisas Kraisna jémbaamba wunale yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Késpulak nakpulak vakmi gunéké yaandu guné mawulé tawulé ma yangunék. ³ Guné wa vékusékngunéngwa. Vakmi gunéké yaandu, guné Jisas Kraisna

kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate déké yé kun mba vékulaka-pékaténgunu, wa guna mawulé apamama yate yé kun mba tékandékwa. Wunga vékute vakmi gunéké yaandu guné yéku mawulé male ma vékunguné. ⁴ Guné apapu apamama yapéka-ngunu, wa guna mawulé apa ye yé kun mba téndu yéku mawulé guna mawulémba vékulék-ngandékwa. Yate guné yé kun mbaa-sékéyak yatéte yéku musé male yakangunéngwa.

⁵ Yéku mawulé vékupékarékwa du Got akwi du dakwaké yéku mawulé kwayéké mawulé yandékwa. Yate dat waatakukwa du dakwat yéku musé némaamba kwayéndékwa. Kwayéte det yamba wa a rundékwe wa. Yandékwanngé guné yéku musé yaké we, wani musé yaké yap- atite Gorét waatakungunu dé gunat yéku mawulé kwayékandékwa.

⁶ Guné Gorét waatakuké yate, guna mawulémba ma wanguné, “Got nanat kurkale yandékwa. Dé nanat yéku mawulé tiyaandénngé waatakunanu tiyaakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate déké yé kun mba vékulakate Gorét ma waatakunguné, dé gunat yéku mawulé kwayéndénngé. Du ras wunga yakapuk yate, Gorké yé kun mba vékulakakapuk yate, deku mawulémba anga wandaru, “Got kalmu nanéké yé kun mba véte nanat kurkale yaké dé kapuk?” Wunga vékulakandaru deku mawulé yé kun mba katik téké dé.

Ani gwaaménja kundi ma véku. Wimut kut- ndéka solwara wiye wa a réte, sépélak aapélak

yeýé yaayate yékunmba yamba téndékwe wa. Ma vékulaka. Wimut kutndéka solwara wiye waaréte sépélak aapélak yeýé yaayate yékunmba tékapuk yandékwa pulak, de Gorké yékunmba vékulakakapuk yakwa du dakwa deku mawulé sépélak aapélak yé yaayate yékunmba yamba téndékwe wa. ⁷⁻⁸ Yandéka de vétikmawulé vékute késkulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naakwa du dakwat Néman Du Got kurkale yakandékwa.

Baalé yéwandum gandéndu waak yéku mawulé yéngayandaru

⁹ Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du musé asékapuk ye baka ramunaae de mawulé tawulé yéngayandaru. De Gotna ménimba néma du wa randakwa. ¹⁰⁻¹¹ Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du ras némaamba musé kure téte néma du ramunaae de waak mawulé tawulé yéngayandaru. Got deku muséké yamba vékulakandékwe wa. Ani gwaaménja kundi ma véku. Néma baan nyaa yaale véndéka waara jé rékaa yate vaakétdakwa. Vaakére képmaamba rate kapére yate bari kiyaandakwa. Wani kundiké ma vékulaka. Waara jé bari kiyaakwa pulak, némaamba musé kure tékwa du deku jémbaaké male vékulakate jémbaa yate, wa de bari kiyaakandakwa.

Got nanat kapérandi mawulé yamba tiyaandékwe

12 Ani kundi ma véku. Talimba Got wa wandén, “Wunéké néma mawulé yakwa du dakwa de yé kunmba rapéka-kandakwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wandénngé vakmi guna du dakwaké yaandu deku mawulé apa yate yé kunmba téndu Got deké mawulé yakandékwa. Yate dé det yéku mawulé kwayéndu de apapu yé kunmba rapéka-kandakwa. Wunga rapékaké vékulakate vakmi deké yaandu guna du dakwa mawulé tawulé yéngá yandaru.

13 Vakmi yaandu guna du dakwa kapérandi mawulé vékute kapéremusé yaké yate de anga katik waké daré, “Got a nanat kure yékwa, kapéremusé yananénngé.” Wunga katik waké daré. Got kapéremusé yaké yamba mawulé yandékwe wa. Got kapéremusé yananénngé nanat yamba kure yéndékwe wa. Yandékwannngé wunga katik waké daré.

14 Guna du dakwa kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yaké yandaru anga ma wan gunék, “Wa kapérandi mawulé deku mawulémba wa tékwa. Téndéka wa deku kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yaké wa mawulé yandakwa. **15** Wani kapérandi mawulé vékute wa kapérandi musé yakandakwa. Kapérandi musé yatépékate wa lambiyak-ngandakwa. Gorale katik rapékaké daré.” Naangunék.

16-17 Wuna aanyé waayéka nyangengu gunéké néma mawulé yate wawutékwa. Gorké yé kunmba ma vékulaka. Dé yéku musé male wa yandékwa. Nanat kapérandi mawulé yamba tiyaandékwe wa. Yéku mawulé yéku musé male

tiyaandékwa. Talimba Got nyaaa baapmu, kun waak yawuréndén. Yawuréndén musé yé kun yakwa pulak, Got waak dé yé kun wa. Yate dé nanat kurkale yandékwa. Got dé késpulak nakpulak mawulé yamba kure randékwe wa. Nakurak-mawulé male wa kure randékwa. Yate nanat kuk yamba kwayé-ndékwe wa. Dé yé ku musé male tiyaandékwa. ¹⁸ Dé dékét déku kapmang vékulakate wandéka wa nané Jisas Kraiské wandén kundi yé kunmba vékunanén. Vékute, “Yi wan wanana wa,” naate, talétalé nané wa taale déku kembä gwaande té nangwa.

Nané Gotna kundi yé kunmba vékute ma wandékwa pulak yakwak

¹⁹⁻²⁰ Wuna aanyé waayéka nyangengu, gunéké néma mawulé yate wawutékwa, guné yé kunmba vékungunénngé. Rakarka yakwa du dakwa de Gotna yé ku mawulé yamba kéraandakwe wa. Rakarka yakwa du dakwa Gotna ménimba yé ku du dakwa yamba téndakwe wa. Yandakwan ngé vékulakate guné akwi du dakwana kundi ma vékungunék. Vékute deku kundiké ma vékumuningunu. Guné kundi bari wambak. Yate bari rakarka yate det waaruuké yambak. ²¹ Yate yangunéngwa akwi kapérandi mawulé akwi kapérandi muséké waak kuk kwayéte, Gotna kundi yé kunmba ma vékungunék. Du déku yaawimba kakému yaanandékwa pulak wa, Got déku kundi guna mawulémba taakandén. Taakandénngé guné guna yé kavérékngapuk yate, Gotna yé kavérékte, guné taakandén kundi

ma yé kun mba vékuténguné k. Yate guné apapu yé kun mba yaté péka-kangunéngwa.

22 Guné wani kundi vékute wandékwa pulak ma yanguné k. Baka vékuké yamaré k. Guné wani kundi vékute wandékwa pulak yakapuk yangunan, wa guna mawulémba paapu wa yangunéngwa. Du nak papukundi watake kukmba wani kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandékwa pulak, wa guna mawulémba paapu yangunéngwa.

23-24 Wani muséké gwaaménja kundi wakawutékwa. Du glasmba déku saawi véndékwa. Vétake ye bari déku saawiké nakapuk yékéyaak yandékwa. Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Wani du yakwa pulak, guné ras Gotna kundi vékute wani kundi nakapuk bari yékéyaak yangunéngwa. Wani kundi vékwe guna kapérandi mawuléké vékusékte, yéku yaambumba yéké mawulé yate, wani kundi wandékwa pulak yakapuk yate, baka vékwe wani kundi bari wa yékéyaak yangunéngwa.

25 Guné ras wunga yamba yangunéngwe wa. Guné ras Gotna kundi yé kun mba vékute anga wangunéngwa, “Nané wani kundi yé kun mba vékupékaate Gotna mawuléké vékusékte baka yé kun mba yaté kanangwa. Kalapusmba rakwa du pulak katik raké nané.” Wunga wate guné wani kundi yamba yékéyaak yangunéngwe wa. Yate wani kundi yé kun mba vékute baka kundi vékukapuk yate, wandékwa pulak yangunu Got gunat yé kun yakandékwa.

26 Guné ras anga wangunéngwa, “Nané Gotna yé kavéréknangwa. Gotna du dakwa ténnangwa.” Naate Gotna du dakwa guné yato kapuk? Ma véku. Guné wani kundi wate nak du dakwat waarute kapérandi kundi bulte wa paapu yangunéngwa. Gotna du dakwa yamba yaténgunéngwe wa.

27 Guné Gotna du dakwa téké mawulé ye, ani du dakwat ma yékun yangunu. Aasa aapa kiyaan nyambalé kapmang yaréndaru det ma yékun yangunék. Du kiyaan kwawitakwat deku jémbaa kurkwete det ma yékun yangunék. Yate Gorké yékunmba vékulakate déku jémbaa male ma yangunék. Ani képmaana kapérandi musé guna mawulémba tékapuk yandénngé Gotna jémbaa male ma yangunék. Wunga yate nana aapa Gotna ménimba déku du dakwa yatékangunéngwa.

2

Nané akwi du dakwaké ma mawulé yakwak

1 Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné nana Néman Du Jisas Kraisna jémbaamba yaale déké yékunmba vékulakate, ani kundi ma véku. Dé nana Néman Du apamama yate akwi néma duwat wa taalékérandén. Déké yékunmba vékulakate, guné ani kundi ma véku. Guné néma du, baka duké waak, ma nakurakmawulé yangunék.

2 Deké anga wawutékwa. Némaamba musé kurerékwa du ambét musé kurerékapuk du Gotna kundi bulngunéngwa gaamba wulaambéréka guné yéngä pulak guné yo? Du nak yéku laplap saawuwe yéku ring déku séktambamba

saawundéka, musé kurerékapuk du kapérandi laplap saawundéka guné ve yéngä pulak guné yo? ³ Guné yéku laplap saawan duké taale vékulakate dat wangunéngwa, “Néma du, méné ani yéku taalémba ma ra.” Wunga wate musé kurerékapuk duwat wangunéngwa, “Méné awulaka ma té. Témuké kalik ye képmaamba ma ra.” Bérét wunga guné wo, kapuk? ⁴ Wunga wate bérku muséké male wa vékulaka-ngunéngwa. Néma duké mawulé yate, baka duké kalik yate, guné guna kapérandi mawulé wa vékungunéngwa. Vékute guné yéku yapaté yamba yangunéngwe wa.

⁵ Mawulé yawutékwa du dakwa, ma véku. Talimba Got wa wandén, déké néma mawulé yakwa du dakwa kukmba déku kémba wulaandarénngé. Watake ani képmaamba téte musé kurerékapuk du dakwaké mawulé yate det wandén, de déku kundi yékunmba vékute déku kémba wulaandarénngé. ⁶ Got wunga wandéka guné nak pulak yapaté yangunéngwa. Guné musé kurerékapuk duwat kuk kwayéte guné yéku yapaté yamba yangunéngwe wa. Guné némaamba musé kurerékwa duna yé kavérékte kurkale yamba vékungunéngwe wa. Wa némaamba musé kurerékwa du gunat wa yaavan kutndakwa. Gunat kot vékukwa néma duké kure yéndakwa. ⁷ Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale déku du dakwa téngunéngwa. Téngunéngä némaamba musé kurerékwa du de Jisas Kraisét wasélékndaka yéngä pulak yate guné deké mawulé yate deku yé kavéréku?

⁸ Ani néma kundi Gotna nyéngaaamba wa

kwaakwa: Guné guna sépéché mawulé yangunéngwa pulak, nak du dakwaké wunga ma mawulé yangunék. Yate det ma yékun yangunék. Guné wani kundi vékute wunga yangunu, wan yékun wa. ⁹ Guné wani kundi vékukapuk yangunéngwan wan kapére wa. Guné néma duké wunga mawulé yate, baka duké wunga kalik yate, guné wani kundi yamba vékungunéngwe wa. Yate guné kapéremusé wa yangunéngwa.

¹⁰ Du ras Gotna akwi apakundi yékunmba vékuké mawulé yate, wani kundi ras vékute, nakurak gwaa male vékukapuk ye, wa Gotna akwi apakundiké kuk kwayékwa du pulak wa yaténdakwa. De waak wan kapérandi mawulé vékukwa du wa.

¹¹ Talimba Got wa wandén, “Guné nak duna taakwaké katik yéké guné.” Wunga watake ani kundi waak wandén, “Guné du viyaandékngé yambak.” Naandén. Guné nak duna taakwaké yékapuk ye, du viyaandékmunaae, wunga ye Gotna kundi nak wa kuk kwayé-ngunéngwa. Kundi nakurak kuk kwayéngunénngé Got gunat wakandékwa, “Guné wuna kundi wa kuk kwayéngunéngwa. Guné waak kapéremusé yakwa du wa.” Naakandékwa gunat.

¹² Talimba kapérandi mawulé nana mawulémba wulaae téndéka, kalapusmba rakwa du pulak yaténanénngé kalik ye wa Got nanat yékun yandén. Yékunmba yaténanénngé watake wa Got nanat yékun yandén. Yandénngé guné yéku jémbaa yate, yéku kundi bulte, ma vékulakangunu. Got néma kot vékukwa néma du rate yangunén muséké kundi kwayékandékwa.

¹³ Got dé kot vékukwa néma du raké yandékwa sapak dé nak du dakwaké sémbéraa yakapuk yakwa du dakwat katik sémbéraa yaké dé. Guné nak du dakwaké sémbéraa yangunu, wa Got gunéké sémbéraa yakandékwa. Yandu, guné yan kapéremusé dé yakatandénngé katik wup yaké guné.

Nané Gorké ma yé kun mba vékulakate yéku musé yakwak

¹⁴ Wuna aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Guné anga we, “Nané Gorké yé kun mba vékulakanangwa. Déku kundiké wanangwa, ‘Yi wan wanana wa.’ Naanangwa.” Wunga wate yéku musé ma yangunék. Wunga watake yéku musé yakapuk ye, nak du dakwat yé kun yakapuk yate yéngä pulak guné Gorale apapu yé kun mba rapékaké guné? Yamba yé wa.

¹⁵⁻¹⁶ Guna du dakwa ras musé kurerékapuk yate, kaandéké kiyaandaru guné Gorké yé kun mba vékulakakwa apu anga waké guné? “Guné yéku mawulé vékute yé kun mba re yé kango nengwa. Guné yépmäa yandéka saawundakwa laplap saawuwe néma amba kakému kangunu, guna biyaa sékérék- ngandékwa.” Wunga wate kamu yaké guné? Guné wunga wate laplap ras, kakému ras det kwayékapuk yangunu, de yéngä pulak yé kun mba raké daré? De yé kun mba katik raké daré. Guné wunga wate, wa baka kundiké wa wangunéngwa. ¹⁷ Wani muséké vékulakate anga wa vékusék- ngunéngwa. Du dakwa Gorké yé kun mba vékulakate déku kundiké, “Yi wan

wanana wa,” naate nak du dakwat yékun yakapuk yate, wa de baka kundiké wa wandakwa.

¹⁸ Guné ras kalmu nak kundi wate anga waké guné? “Du ras Gotna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naandaka deké wanangwa, ‘De Gotna du wa.’ Naanangwa. Nak du yéku musé yate nak du dakwat yékun yandaka deké wanangwa, ‘De Gotna du wa.’ Naanangwa.” Guné wunga wangunu, wuné gunat anga wakawutékwa, “Guné yéku musé yakapuk yate, nak du dakwat yékun yakapuk yangunu, yéngä pulak gunéké vékusékngé wuté? Guné Gorké yékunmba guné vékulako kapuk? Wuné yéku musé yate nak du dakwat yékun yawutéka wunéké wa vékusékgunéngwa. Wuné Gorké yékunmba vékulaka-wutékwa.” Naakawutékwa.

¹⁹ Guné ma vékulaka. Anga wangunéngwa, “Got nakurak male wa. Got vétik yamba wa.” Wunga wangunéngwan, wan yékun wa. Satanna kém akwi, de waak wunga wandakwa. Wate Gorké wup yate géndakwa. Guné de yakwa pulak yate, ras waak ma yangunék. Guné wunga yate yéku musé yate, du dakwat ma yékun yangunék.

²⁰ Guné ras anga wangunéngwa, “Du dakwa Gotna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naandakan wan yékun wa. De Gorké yékunmba vékulakate yékunmba yaténdakwa. Yandakwa muséké katik vékulakaké nané.” Wunga wakwa du dakwa guné waangété kundi wa bulngunéngwa. Ma véku. Guné Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, yéku musé yangunu, wan yékun wa. Wunga yangunu guna mawulé yékunmba

tékandékwa. Guné Gotna kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate yéku musé yakapuk yangunu wan kapéré wa. Wunga yangunu guna mawulé yékunmba katik téké dé.

²¹ Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abrahamngé ma vékulaka. Talimba yénga pulak yate dé Gotna ménimba yéku du yatak? Dé Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate déku nyaan Aisak viyaae Gorét kwayéké watake wa dé matunjambémba kusotake viyaaké yandén. Gotna kundi yékunmba vékulakate, wandén pulak yate, Abraham yéku musé yandén. ²² Dé Gotna kundi yékunmba vékute Got wandén pulak yamuké wa mawulé yandén. Mawulé yate wa wani yéku musé yandén. Ani musé vétikngé ma vékulaka. Abraham Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandén. Wan yéku yapaté wa. Got wandén pulak yate yéku musé yandén. Dé Gorké yékunmba vékulakate yéku musé ras waak yandén. Wan waak wan yéku yapaté wa.

²³ Abraham wunga yandéka ani kundi wa sékérékén. Talimba du nak Abrahamngé ani kundi Gotna nyéngaamba viyaatakandén: Abraham Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandéka Got Abrahamngé wandén, “Yéku yapaté yakwa du wa.” Wunga viyaatakandéka Abraham déku nyaan Gorét kwayéké yandén sapak, wani kundi wa sékérékén. Sékérékdéka Abrahamngé wandarén, “Abraham wan Got néma mawulé yandékwa du wa.” Naandarén. ²⁴ Wani kundi

vékute bulaa anga wa vékusék-ngunéngwa. Du dakwa Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate yéku yapaté yate de Gotna ménimba yéku du dakwa yarékandakwa. Yéku yapaté yakapuk yate déku kundiké baka, “Yi wan wanana wa,” naate déku ménimba yéku du dakwa katik raké daré.

²⁵ Rahapké ma vékulaka. Talimba yaambumba yatékwā taakwa re, lé Gotna du Joshua wandéka yaan du vétikét yékun yate bérét nak yaambu wakwasnyéléka maamaké paakwe yékunmba yémbérén. Rahap wunga yate yéku yapaté yaléka wa Got léké wandén, “Wan yéku yapaté yakwa taakwa wa.” Naandén.

²⁶ Anga wa vékuséknangwa. Du dakwa Gotna kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, yéku musé yakapuk yate, wan de baka kundiké wa wandakwa. Wandaka Gorké yékunmba vékulakandakwa mawulé kapére ye kiyaan pulak yan wa.

3

Nané nana tépngé ma kurkale kure yatékwak

¹ Jisas Kraisna jémbaamba wunale yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné ma véku. Kukmba Got néma kot vékukwa néma du rate, akwi du dakwa yandarén yapatéké wate, nané yan yapatéké yakélak kundi kwayékandékwa. Déku jémbaaké nanat yakwasnyan duwat wa Got apa yate némaanmba wakandékwa. Wunga wakwate yandékwannngé vékulakate némaamba du guné Gotna jémbaaké

yakwasnyéké yambak. Du vétik kupuk pulak ma yaténgunék. ² Nané akwi du dakwa késépéri apu kapérandi musé yanangwa. Nané Gotna jémbaaké det yakwasnyéte kapérandi musé yananu, wan néma kapérandi musé wa. Wunga yananu Got wani kapérandi musé yakatate apa yate nanat némaanmba wakandékwa. Yéku kundi male bulkwa du déku tépngé kurkale kure yaténdékwa. Wunga yandéka anga wa vékuséknangwa. Yéku musé yakwa du wa yaréndékwa. Yaréte kapérandi musé yakapuk yamuké déku sépé, déku mawulé kurkale kure yatémuké wa apa yandékwa.

³ Hoské ma vékulaka. Hosna tépngémba nané makal ain taakanangwa. Taake wani makal ainmba baangwi lékiye wa taamba kutnangwa, hos mawulé yanangwa yaambumba yéndénngé.

⁴ Sipké waak ma vékulaka. Wan néma musé wa. Néma wimut kutndéka sip kurkwa du sip kayéndéng yéndénngé stiamba kutndéka solwaramba yékunmba yéndékwa. Wani stia makal wa. Sip kurkwa du wani makal stiamba kutndéka sip kayéndéng yéndékwa, mawulé yandékwa akwi taalat.

⁵ Bulaa nana tépngéké ma vékulaka. Tépngé waak wan makal musé wa. Dé nana sépém̄ba téndékwa, wan makal musé wa. Nané némaamb̄a kundi bulnanga nana tépngé néma jémbaa yandékwa. Guné anga wa vékusék-ngunéngwa. Makal yaa yaanre ye, néma yaa yaane ye akwi miyé baangi yaandékwa. ⁶ Nana tépngé wan yaa pulak vérékte néma jémbaa yate

késpulak nakpulak kapérandi musé yandékwa. Makal musé wa téte kapérandi musé yandéka nané késpulak nakpulak kundi bulte nana sépémaalém̄ba tékwa musé de akwi kapérandi musé yandakwa. Yandaka kapérandi taalat yéndakwa yaambumba yénangwa. Kapérandi taaléna néma du Satan dé wandéka nana tépngé kapérandi kundi bulndéka wa nané kapérandi musé yanangwa.

⁷ Ani kundiké waak ma vékulaka. Du baangmba tékwa yévémbalé waasa, api, kaambe, gumba tékwa gukwami waak kéraae, kurkale kure yaréte wa deké néma du randakwa. ⁸ Du dakwa deku tépngé kurkale kure yatéte tépngéké néma du dakwa raké yapatindakwa. Du tikwa kaambe duwat yaavan kutndékwa pulak, wa duna tépngé kapérandi kundi bulte duwat yaavan kurkandékwa. Du dakwa deku tépngé kurkale kure yatéké yapatindakwa.

⁹ Nak nyaa tépngémba nané nana aapa, Néman Du Gotna yé kavéréknangwa. Nak nyaa wani nakurak tépngémba male nak du dakwat kapérandi kundi bulnangwa. Akwi du dakwa dé pulak yaténdarénngé wa Got de yandén. Yandéka nané Got pulak yatékwa du dakwat kapérandi kundi bulnangwa. ¹⁰ Wunga yananga Gotna yé kavéréknangwa kundi kapérandi kundi waak nakurak tépngémba male wa yaalandékwa. Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, gunat wawutékwa. Wunga kundi vétik bulnangwan wan kapére wa. Wunga katik bulké nané.

¹¹ Ani gwaaménja kundi ma véku. Nakurak

vaakulakmba yéku kulak windéka nyéngi yakwa kulak waak yamba windékwe wa.

12 Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, ani gwaaménja kundi waak ma véku. Kwaambimba oliv miyé sék yamba gélénangwe wa. Wain miyém̄ba kwambasék yamba gélénangwe wa. Solwaramba kanangwa yéku kulak yamba tunangwe wa. Wani gwaaménja kundiké vékulakate anga vékusék-nganangwa. Nané kundi vétik katik bulké nané. Nané yéku kundiale kapérandi kundi waak katik bulké nané. Nané yéku kundi male ma bulkwak.

Got yéku mawulé kwayéndékwa

13 Ma véku. Yéku mawulé vékute yékunmba vékutékngwa du gunale yaréte yéku musé yate yakélak yarékandakwa. De deku yé kavérékngapuk yate, yandarén yéku muséké dusék yate katik bulké daré. Wunga yate yaréndaru yandakwa yéku mawuléké vékusék-ngangunéngwa.

14 Guné nak duké kapére mawulé vékute, sémbu yate, guna yé kavérékngunu, wa guna mawulé katik yékun téké dé. Téndu yangunén muséké wate guna yé katik kavérékngé guné. Guné wani kapérandi mawulé yate guna yé kavérékte wa paapu wa yakangunéngwa. Yate Gotna kundi wa yaavan kurkangunéngwa.

15 Wani kundi wawutékwan, wa nak duwat kapére mawulé vékute sémbu yakwa duké wa wawutékwa. De Gotna kundi yamba vékundakwe wa. Wunga yakwa du de ani képmaana kapérandi mawulé male wa vékundakwa. Wani

kapérandi mawulé wan dé Satan wa kwayékwa. ¹⁶ Nak duwat kapére mawulé vékute sémbu yakwa du kapérandi mawulé vékute deku yé kavérékndaka, nak duna mawulé yékunmba tékapuk yandéka de késpulak nakpulak kapérandi mawulé vékundakwa. Vékute waarute kém vétikmba téte yékunmba yamba téndakwe wa. Yate de waak kapérandi mawulé vékundakwa. Wani kapérandi mawulé wan dé Satan wa kwayékwa.

¹⁷ Yéku mawulé wan dékét Got wa kwayékwa. Got kwayékwa yéku mawulé kéraakwa du dakwa wa Gorké male vékulakate déku jémbaa yan-dakwa. Yate nak du dakwale yéku mawulé vékute yékunmba yaténdakwa. Yate det yakélak yate deku kundi vékute dele kundi bulndakwa. De nak du dakwaké sémbéraa yate yéku musé male yandakwa. De vétik kupuk male du dak-wat yamba yékunmba yandakwe wa. Akwi du dakwaké vékulakate det yékun yandakwa. De papukundi yamba bulndakwe wa. Yéku kundi male bulndakwa. Got kwayékwa yéku mawulé kéraakwa du dakwa wunga yandakwa. ¹⁸ Yate nak du dakwale yéku mawulé vékute yékunmba yaréte de akwi nakurakmawulé yate yéku yapaté yakandakwa. Wani yéku yapaté yaalandékwan, wan yaawimba yaanannanén kakému yékunmba yaalandékwa pulak wa yaalandékwa.

4

Ani képmaana muséké mawulé yate Gotna maama wa téngunéngwa

¹ Guné ma vékulaka. Kamuké guné waaru waariyate yato? Guna mawulémba wan késpulak nakpulak kapérandi mawulé téndéka wa guna muséké néma mawulé yate wa waaru waariyaténgunéngwa. ² Guné kurerékapuk yangunéngwa musé kéraaké mawulé yangunéngwa. Yate wani musé kéraaké wate wa waariyate nak duwat viyaandék-ngunéngwa. Nak duna muséké néma mawulé yangunéngwa. Yate wani musé kéraaké waaru waariya-ngunéngwa. Guné mawulé yangunéngwa muséké Gorét waatakukapuk yate yamba kéraangunéngwe wa. ³ Guna mawulé yékunmba tékapuk yandéka Gorét waatakute yamba kéraangunéngwe wa. Guné kapérandi mawulé vékute guna kapmang musé kéraaké Gorét waatakute wa kéraakapuk yangunéngwa.

⁴ Ma véku. Ani képmaana muséké mawulé yakwa du dakwa de Gotna maama wa téndakwa. Guné wani muséké vékute wani kapérandi musé wayéka yaténgunénga bulaa gunat waaruwutékwa. Guné wani muséké néma mawulé yate Gotna jémbaa wa yaaséka-ngunén. Kapérandi mawulé yakwa dakwasé deku dunyan yaaséka-ndakwa pulak, wa guné Gotna jémbaa yaasékangunén. Guné ani képmaana muséké néma mawulé yate wa Gotna maama wa téngunéngwa.

⁵ Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Got nana kwaminyan taakandén nana mawulémba. Taakatake déku kundi yékunmba vékunanénngé wa Got néma mawulé yandékwa. Wani kundiké ma vékulaka. Nané déku kundi vékute déku du dakwa ténanénngé dé Got mawulé

yo, kapuk ani képmaana muséké néma mawulé yate déku maama ténanénngé dé mawulé yo? Nané déku du dakwa ténanénngé wa Got mawulé yandékwa. ⁶ Yate nanat mayé apa tiyaapéka-réndékwa, kapérandi mawulé nana mawulémba wulaandu kapérandi musé yakapuk yananénngé. Tiyaapékandékwa mayé apaké ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Deku yé kavérékngwa du dakwat Got kuk kwayéndékwa. Deku yé kavérék-ngapuk yakwa du dakwaké sémbéraa yate det kurkale yandékwa.

⁷ Wani kundi vékute guné ani képmaana muséké vékulakate guna yé kavérékngé yambak. Gotna yé kavérékte wandékwa pulak ma yan-gunék. Yate guné Satanét kuk kwayéngunu Satan guné yaasékatake yaange yékandékwa.

⁸ Guné Gorké yékunmba vékulakate déké ye kwakérolangunu wa dé gunéké vékulakate gunale tékandékwa. Guné kapérandi musé yakwa du dakwa, yangunén kapérandi musé yaasékangunu guna mawulé yé kun yakandékwa. Guné taamba yakwasnyéngunéngé yé kun yakwa pulak, guna mawulé waak wunga yé kun yakandékwa. Guné paapu yakwa du dakwa, papukundi yaasékatake, yéku kundi bulngunu guna mawulé yékunmba tékandékwa, Gotna ménimba. ⁹ Guné mawulé tawulé yate waangimbak. Yangunén kapérandi muséké ma vékulaka. Vékulakate kalik yate ma géraangunék. Bulaa ma sémbéraa yan-gunu, kapérandi musé yangunénngé. Yangunén kapérandi muséké mawulé yate dusék takwasék yambak. ¹⁰ Yate guna yé kavérékngapuk yate

Gotna ménimba baka du dakwa ma yaréngunu.
Yangunu Got guna yé kavérék-ngandékwa.

Got dé kapmang wa néma kot vékukwa néma du rakandékwa

¹¹ Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, guna du dakwat kapérandi kundi bulte det kumbu kwayémbak. Nak du dakwat kapérandi kundi bulte det kumbu kwayéngunéngwan, wan Gotna apakundiké, “Kapérandi kundi wa,” wa naangunéngwa. Got nanat wa wandén, nané nak du dakwaké néma mawulé yananénngé. Guné nak du dakwaké kapérandi kundi bulte det kumbu kwayéngunéngwan, wa Gotna kundi yamba kurkale vékungunéngwe wa. Yate guné Gotna kundi kuk kwayéngunéngwa. Got wandén kundiké katik waké guné, “Wan kapérandi kundi wa.” Wunga wakapuk yate, wa guné wani kundi yé kunmba ma vékungunu. ¹² Got kapmang wa wani kundi nanat tiyaandén. Tiyaatake dé kapmang wa yananén muséké kot vékukwa néma du rate, kundi kwayékandékwa. Dé kapmang wa wandu du dakwa kulémawulé kéraae rapéka-kandakwa. Dé kapmang wa wandu nak du dakwa lambiyak-ngandakwa. Dé kapmang wunga wandu kamuké guné kot vékukwa néma du pulak rate, guné nak du dakwat waarrute, nak du dakwaké kapérandi kundi bulu? Guné wunga yate kapérandi yapaté yangunéngwa.

Nana yé katik kavérékngé nané

¹³ Guna du dakwa ras anga wandakwa: “Séré wani gaayét yé kanangwa. Ye nakurak kaa wamba tékanangwa. Téte jémbaa ye néma yé waa

kéraakanangwa.” Wunga wandaka bulaa gunat wawutékwa. ¹⁴ Ma véku. Séré yaaké yamwa muséké yamba vékusék-ngunénngwe wa. Yaréké guné, kapuk bari kiyaaké guné? Nané ani képmaamba téte buwi ayélapkéri bari yaae taawe tékwa pulak a ténanngwa. ¹⁵ Vékusékngapuk yate guné anga waké yambak, “Nané wani jémbaa yakanangwa.” Wunga wakapuk yate Gorké vékulakate déku yé kavérékte anga ma wangunék, “Nana Néman Du tépékaa-nanénngé mawulé yandu nané téte wani jémbaa yakanangwa.” Wunga wate Gotna yé kavérék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. ¹⁶ Guné bulaa wunga wakapuk yate, mawulé yangunénngwa muséké male vékulakate, Gotna mawuléké yamba vékulaka-ngunénngwe wa. Yate yaké yangunénngwa muséké wate guna yé kavérék-ngunénngwa. Wunga yate wa kapérandi yapaté yangunénngwa. ¹⁷ Yé kunmba ma vékulaka. Du dakwa ras yéku musé yaké vékuséke wani yéku musé yamba yandakwe wa. De yéku musé yaké vékuséke wani musé yakapuk ye wan kapérandi yapaté wa yandakwa.

5

Némaamba musé kuretékwa du dakwa

¹ Bulaa guné némaamba musé kuretékwa du dakwat wawutékwa. Yangunén kapérandi muséké Got gunat yakataké yandékwannngé vékulakangunu, guna mawulé kapére yakandékwa. Yandu ma géraate némaanmba waangunék. ² Guna musé wa biyaawuwe kapére yawuran. Guna laplap kwaakura wa

kérékwuran. ³ Guné némaamba musé, yéwaa waak wa saawulaténgunén. Saawulaténgunénga wa résépu yan. Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak bari yaakandékwa. Wani sapak akwi du dakwa guna résépu yan musé asé, yéwaat waak véte vékusék-ngandakwa. Guné yéku jémbaa yamba yangunéngwe wa. Wunga vékusékndaru Got guné, guna musé asé yéwaa waak yaavan kurkandékwa. Du déku sépé yaamba yaane kaangél kutndékwa pulak, kukmba guné kaangél kurkanganéngwa.

⁴ Guné paapu yate gunémба jémbaa yakwa du guna yaawimba jémbaa yandaka guné det yéwaa yamba kwayéngunéngwe. Guné deku yéwaa kure rangunénga wa némaanmba waandakwa. Waandaka nana Néman Du Got akwi néma duwat taalékérásande waandakwa kundi wa vékundékwa.

⁵ Guné ani képmaamba téte némaamba yéku musé némaamba yéwaa waak saawulatake mawulé tawulé yaténgunéngwa. Du dakwa némaamba kakému baalat kwayéndaka ke baalé saapa waare téte, wani baalé viyaaké yandakwa sapakngé de baalé yamba vékulakandakwe wa. Yandakwa pulak, guné némaamba kakému kate némaamba musé asé kure yatéte, Got gunat yangunén kapérandi musé yakataké yandékwa sapakngé yamba vékulaka-ngunéngwe wa. ⁶ Yéku musé yakwa du dakwat baka waarute det viyaandékngunén. De gunat yamba viyaandakwe wa. Guné némaamba musé kuretékwá du dakwa, wani kapérandi musé Got gunat yakatakandékwa. Bulaa guné yaké yandékwa muséké

vékulakate wup yate géraate némaanmba ma waangunu.

Nané nana mawulémba ma apamama yate kaavérékwak

⁷ Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Vakmi gunéké yaandu guna mawulémba ma apamama yate wangunék. “Yénga yakét. Dékumukét. Nana Néman Du Jisas Krais waambule yaaké yandékwa sapakngé wa kaavérénangwa. Nané ma yéku mawulé vékute waambule yaaké yandékwannngé kaavéré-kwak. Wani vakmiké kapére mawulé katik vékuké nané.” Wunga wate yaawimba jémbaa yakwa duké ma vékulaka. Yéku mawulé vékute maas viyaamuké kaavéréndakwa. Yéku mawulé vékute yéku kakému waarémuké kaavéréndakwa. ⁸ Guné de yakwa pulak yéku mawulé vékute Néman Du waambule yaaké yandékwannngé ma kaavéréngunék. Dé bari waambule yaaké yandékwannngé vékulakate mawulémba apamama yate ma kaavéréngunu.

⁹ Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné nak du dakwat waarute deké kapérandi kundi waké yambak. Guné det waarute kapérandi kundi wangunu, wa nana Néman Du Jisas Krais gunat waarukandékwa. Dé néma kot vékukwa néma du rate wani jémbaa yaké bari waambule yaakandékwa.

¹⁰ Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné Gotna yém̄ba kundi kwayétan duké ma vékulaka. Talimba Néman Duna yém̄ba kundi wandaka

nak du det yaavan kutndarén. Yaavan kutndaka kaangél kutte deku mawulémba apamama yate kapére mawulé yamba vékundakwe wa. Yate yékunmba yaténdarén. Wunga yaténdarénngé vékulakate, vakmi gunéké yaandu guna mawulémba apamama yate, kapére mawulé vékukapuk yate, ma yékunmba yaténgunék.

¹¹ Anga wa vékuséknangwa. Néman Duna yémba kundi kwayétan du deku mawulé déké yamba kuk kwayéndakwe wa. Yandaka Got déké mawulé yandékwa. Talimba yatan du Jopké waak ma vékulaka. Asa kapérandi musé wa déké yaandéka Jop déku mawulémba apamama yate yékunmba yaréndén. Yaréte Gorké yékunmba vékulaka-pékaréndén. Déku mawulémba apa yate yékunmba yarépékandéka kukmba Got dat yéku musé kwayéndén. Wunga yandén muséké wa vékusék-ngunéngwa. Nana Néman Du Got déku du dakwa nanéké sémbéraa yate mawulé yandékwa. Wunga yandékwannngé wa vékuséknangwa.

Guné “Yi”, “Yamba wa”, wunga male ma wan-gunék

¹² Wuna aanyé waayéka nyangengu, ani néma kundi ma véku. Du dakwa wangunén kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandarénngé, ma “Yi,” male naangunék. Wunga male ma wangunu. Guné anga waké yambak, “Gotna gaayéna yém̄ba wawutékwa.” Naambak. Anga waké yambak, “Ani képmaana yém̄ba wawutékwa.” Naambak. Nak muséna yém̄ba waké yambak. Guné “Yi,” male naangunu wan yékun wa. Guné “Yamba wa,” male naangunu wan yékun wa. Guné wunga

yangunu Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak gunat katik waaruké dé.

*Gorké yékunmba vékulakate dat waatakundaru
det yékun yakandékwa*

¹³ Guném̄ba ras vakmi yaaké yandu Gorét ma waatakungunu, dé gunat yékun yamuké. Guném̄ba ras mawulé tawulé yate, Gorké gwaaré waae Gotna yé ma kavérékngunu.

¹⁴ Guném̄ba du nak baat yandu kwaate Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwana néma duwat ma waandék. Waandu yaae nana Néman Duna yémba waate sépémba kutndakwa wel wani duna sépémba kutte Gorét ma waatakundarék, dat yandu yéput yamuké. ¹⁵ Wani néma du Gorké yékunmba vékulakate, deku mawulémba apamama yate, baat yakwa duwat yandu yékun yandénngé wate Gorét waatakundaru, wa Got wani baat yakwa duwat yandu dé nakapuk yéput yakandékwa. De wunga waatakundaru wani du talimba kapérandi musé yatake baat yandu, wa Got wani kapérandi musé yasnyéputiye wani duna kapérandi mawulé kururé-kandékwa.

¹⁶ Got wunga yaké yandékwannngé vékulakate wa gunat wawutékwa. Guna du dakwat kapérandi musé yatake yangunén kapérandi muséké vékute sémbéraa yate wani musé ma kaapa yangunék. Yangunu Gorét ma waatakundarék, Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye yangunén kapérandi mawulé kururéndénngé. Guna du dakwa yandarén kapérandi muséké vékute sémbéraa yate wani musé ma kaapa yandarék. Yandaru Gorét ma

waatakungunu, dé guna du dakwa yan kapérandi musé yasnyéputiye yandarén kapérandi mawulé kururéndénngé. Gotna kundi vékute yéku yapaté yakwa du dakwa deku mawulémba apamama yate Gorét waatakundaka deku kundi apa tapa wa yandékwa. Yate nak du dakwat yé kun yakandakwa.

¹⁷ Guné Elaijaké wa vékusékngunéngwa. Nané tékwa pulak, wa talimba téndén. Dé déku mawulémba apa tapa yate Gorét waatakundén, maas viyaakapuk yandénngé. Waatakundéka kaa kupuk baapmu taambak kaayék nakurak (6), nyaa male téen. Maas yamba viyaae wa. ¹⁸ Yandéka maas viyaandénngé dé nakapuk Gorét waatakundén. Waatakundéka Got wandéka maas viyaandéka képmaamba kakému nakapuk waaran. Elaija déku mawulémba apa tapa yate Gorét waatakundéka Got wunga yandénngé wa vékusék-ngunéngwa.

Nané Gotna kundi yaasékan apuat yé kun ma yakwak

¹⁹⁻²⁰ Wuna aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Gunémba du nak Got wan yéku kundi yaasékatake, nak yaambumba yéténdu, guna nak du déké bari ye, Gotna kundi nakapuk vékute Gorké yénangwa yaambumba nakapuk yéndénngé wate, wa dé dat wa yé kun yandékwa. Yandu wani du kapérandi mawulé yaasékatake, Gotna kundi nakapuk vékute, Gorké yénangwa yaambumba nakapuk ye Gorale yé kunmba rapéka-kandékwa apapu apapu. Katik lambiyakngé dé. Yandu Got wani du yan

némaamba kapérandi musé yasnyéputikandékwa.
Wani duwat yékun yaké yakwa du wunga
vékusék-ngandékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

**Gotna Kundi
The New Testament in the Wosara-Kamu Dialect of
the Ambulas Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Ambulas (Wosera) long
Niugini**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambulas (Wosera) (Wosera-Kamu dialect of Ambulas)

Dialect: Wosera-Kamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

642fc614-c768-54bd-ae38-31184977f6f6